

NIČENÍ NEPŘÍTELE, KTERÝ SE PŘIPRAVUJE K ÚTOKU

Bude-li přecházet armáda nebo front do obrany v průběhu války, vedené pouze konvenčními zbraněmi, mimo dotyk s hlavními údernými uskupeními nepřítele, to znamená za podmínek její přípravy a zaujetí předem, do zahájení přechodu nepřítele do protiútoku (útoku), bude nutné, aby řešily několik úkolů současně. Půjde o to, že **vojska budou plnit úkoly odražení vzdušných úderů nepřítele a ničení jeho uskupení, která se připravují nebo již jsou připravena k útoku.**

Velitelé jsou povinni v tomto případě použít takových způsobů činnosti, které povedou jestli ne přímo ke zmaření útoku nepřítele, tak ke značnému oslabení jeho letectva a hlavních úderných uskupení pozemního vojska do jejich přechodu do útoku (protiútoku).

Odražení hromadných úderů prostředků vzdušného napadení nepřítele silami a prostředky vojska PVO a stíhacího letectva frontu bude jedním z nejsložitějších úkolů. S cílem oslabit letecká a raketová jaderná uskupení a narušit jejich velení se mohou odražení hromadného úderu vzdušného nepřítele zúčastnit i síly a prostředky letectva, část raketového vojska, dělostřelectva a útvary radioelektronického boje frontu i armád.

Efektivnost odražení hromadného úderu bude do značné míry závislá na poměru sil ve vzduchu, možnostech vojska PVO i stíhacího letectva frontu a na stupni umlčení systému PVO frontu k době zahájení i v průběhu operace.

Prvořadý význam bude mít otázka stanovení nejracionalnějšího způsobu odražení hromadného úderu nepřátelského letectva, který odpovídá charakteru tohoto úderu a vše v souhrnu bude záležet na konkrétních podmínkách situace. Přitom posloupnost bojové činnosti může být různá — buď bude zahájena vojskem PVO prvního sledu frontu a částí sil stíhacího letectva nebo silami stíhacího letectva na přístupech k obraně (v případě zjištění příprav k náletu vzdušného nepřítele). Na různých směrech hromadného úderu mohou být použity i různé způsoby jeho odražení.

Mezi nejdůležitější **faktory**, které podmiňují dosažení úspěchu při odražení hromadného úderu, patří:

- udržování systému PVO frontu v plné bojové pohotovosti a zabezpečení jeho odolnosti v průběhu odražení úderu,
- správná volba způsobů odražení úderu,
- zabezpečení požadovaného poměru sil na směrech odražení úderu vykonáním širokého manévru stíhacím letectvem frontu, těsnou součinností se stíhacím letectvem sousedních frontů,
- volba správných a racionálních způsobů součinnosti vojska PVO se stíhacím letectvem, zabezpečení manévru palbou protiletadlového raketového vojska,
- rušení palubních a pozemních radioelektronických prostředků letectva nepřítele útvary radioelektronického boje,
- organizace neselhávajícího velení vojsku PVO a stíhacímu letectvu ze společných velitelských stanovišť letectva a vojska PVO na operačních i taktických stupních.

Pro úspěšné odražení úderů vzdušného nepřítele bude mít rozhodující význam včasné zjištění vzletu jeho letounů. Při náletu nepřátelského letectva v malých výškách od jeho zjištění našimi radiolokátory, bude příletová doba nad vojska prvního sledu představovat 3 až 5 minut. Proto je zapotřebí, aby protiletadlové raketové prostředky i protiletadlové dělostřelectvo vojsk prvního sledu byly v nejvyšším stupni pohotovosti k odražení úderu a aby velitelé na taktickém stupni zabezpečili soustředění jejich palby při odražení úderu nepřátelských vzdušných cílů, které letí v malých výškách.

Úspěšné odražení hromadných náletů nepřátelského letectva bude do značné míry záviset i na stupni umlčení systému PVO nepřítele v prostoru vzdušných sražení, především baterií Hawk a Stinger, vojskových prostředků PVO, středisek velení a na vedení letectva a rovněž i na zabezpečení spolehlivé obrany vlastních prostředků velení a na vedení stíhacího letectva proti radioelektronickému rušení nepřítele. Činnost vlastních radioelektronických prostředků může podstatně snížit efektivnost nepřátelského vzdušného radiolokačního průzkumu a pravděpodobnost zničení bráněných objektů nepřátelským letectvem. V podmínkách rádiového rušení budou letouny nepřítele, které letí v malých výškách, přinuceny je zvýšit a tím vytvořit podmínky pro efektivnější jejich ničení našimi protiletadlovými raketovými prostředky.

Při plnění úkolu **ničení nepřítele**, který se připravuje nebo je připraven k útoku, bude velitel frontu (armády) vycházet z vlastních možností komplexního palebného ničení nepřátelských hlavních uskupení a důležitých objektů na přístupech k obraně, v období jejich soustřeďování, přesunu, rozvinování a zaujímání výchozího prostoru v hloubce nebo v podmínkách přímého dotyku s bránci se vojsky. To v praxi bude představovat plnění úkolů v jednotlivých obdobích palebného ničení — při přesunu a rozvinování nepřítele, ve výchozím prostoru k útoku, při boji o zabezpečovací pásmo a při palebné protipřípravě.

Splnění těchto úkolů může být zahájeno již v období zjištění značných uskupení nepřítele v prostorech soustřeďování nebo na osách přesunu do výchozích prostorů a bude pokračovat až do jejich zaujetí nebo přechodu do útoku. Palebného ničení nepřítele na vzdálených přístupech k obraně se zúčastní frontové letectvo, raketové vojsko, dělostřelectvo s dalekým dosahem a na blízkých přístupech k obraně veškeré dělostřelectvo i další druhy zbraní.

Nehledě na to, že se bojové možnosti soudobého dělostřelectva, raketového vojska a letectva frontu značně zvýšily, palebné údery na přístupech k obraně nemohou vždy způsobit nepříteli velké ztráty v krátkém časovém období. To vyplývá především z toho, že vojska nepřítele jsou vybavena velkým počtem tanků, samohybného dělostřelectva, obrněných transportérů a bojových vozidel pěchoty, zatímco počet dělostřelectva s dalekým dosahem vyčleněného pro palbu ze zakrytých palebných postavení na tyto cíle nebude postačovat. Nepřítel předpokládá přejít do útoku z prostorů nedosažitelných pro řadu dělostřelectva. K tomu je nutné ještě vzít v úvahu i to, že front (armáda) v obraně nemusí mít posilové dělostřelectvo a může mít i omezené možnosti letectva pro palebné ničení uskupení nepřítele za přesunu a rozvinování.

Palebné ničení nepřítele na přístupech k obraně je nutné uskutečňovat nepřetržitě v souvislosti s přibližováním a soustřeďováním jeho úderných uskupení, a to do celé hloubky působení palebných prostředků. Údery budou zvláště účinné v prostorech, kde mohou být nepříteli způsobeny největší ztráty a zdržení jeho přesun k naší obraně.

Efektivnost palebného ničení nepřítele při přesunu a rozvinování jeho vojsk na vzdálených přístupech k obraně bude v mnohém závislá na získání průzkumných zpráv o nepříteli, na správném a účelném rozdělení objektů ničení mezi letectvem, raketovým vojskem a dělostřelectvem s dalekým dosahem v souladu s jejich bojovými možnostmi, ale i na správné volbě doby vedení palebných úderů.

Bereme-li v úvahu, že počet prostředků, které mohou působit při ničení nepřítele na vzdálených přístupech k obraně, bude omezen, je zapotřebí, aby velitel frontu (armády) v době přesunu a rozvinování nepřátelských uskupení jasně stanovil, na které z nich, v jakém pořadí, do kterých prostorů a v jakém čase budou vedeny údery.

Nepřítel na vzdálených přístupech k obraně bude ničen převážně stíhacím bombardovacím a bombardovacím letectvem. Proto jeho výsledky v době soustřeďování a rozvinování nepřátelských uskupení ve výchozích prostorech budou do značné míry závislé na možnostech svazků a útvarů letectva frontu a na efektivnosti umlčení systému PVO nepřítele. Je však třeba počítat s tím, že v jednotlivých případech může být k plnění tohoto úkolu použita i část letectva hlavního velení na válčišti.

Vysoké účinnosti palebného ničení nepřítele, který se připravuje k útoku, by bylo možné dosáhnout hromadnými leteckými údery na jeho hlavní uskupení. Ve všech případech nebude však možné, aby bylo k dispozici potřebné množství letectva, protože spolu s úkoly palebného ničení nepřítele za přesunu a oslabení jeho uskupení v prostorech soustředění nebo ve výchozích prostorech, bude letectvo v tomto období rovněž plnit i své běžné úkoly. Půjde především o vedení vzdušného průzkumu, vyhledávání a ničení prostředků jaderného napadení, ničení nepřátelského letectva na letištích, obranu tylových objektů frontu v součinnosti s vojskem PVO proti vzdušným úderům nepřítele. Bude-li obranná operace frontu (armády) prováděna se zahájením strategické obranné operace, pak frontové letectvo se vždy zúčastní proti-vzdušné operace na válčišti. Proto v souladu s vojenskou doktrínou členských států Varšavské smlouvy nebude v tomto případě ničení nepřítele na dalekých přístupech z logických důvodů uskutečňováno.

Povede-li nepřítel úder se zahájením agrese, bude mít rozhodující význam vstřícně odvetný úder a po přechodu nepřítele k agresi ničí naše vojska ty jeho zálohy, které budou i na vzdálených přístupech k obraně.

Je nutné, aby hloubku leteckých úderů podle možnosti zabezpečovala činnost letounů s plnou bojovou zátěží. To znamená, že úderý stíhacími bombardovacími letouny je nejvýhodnější vést na nepřátelská uskupení, vzdálená 100 až 150 i blíže km od předního okraje obrany. Činnost těchto letounů bude neefektivnější při vedení úderů na nepřítele za přesunu. Úderý na jeho vojska v prostorech soustředění a ve vybudovaných úkrytech budou mít podstatně nižší efektivnost.

Úderý na uskupení nepřítele za přesunu je účelné uskutečňovat v prostorech komunikačních uzlů, na mostech, přepravištích, soutěskách a dalších zranitelných místech. Úderý vedené na čela proudů ke zničení mostů, přepravišť, k vytvoření ohnisek požárů v lesních masívech mohou způsobit vynucené nahromadění vojsk a tím vytvořit výhodné podmínky pro následující letecké a raketové úderý.

V závislosti na vzdálenosti zjištění přesunujících se uskupení nepřítele, může být na ně veden jeden nebo několik postupných leteckých úderů při úvaze, že na přípravu a uskutečnění opakovaného soustředěného úderu je zapotřebí 3 až 5 hodin. Úderý jsou vykonávány zpravidla podle plánu frontu. Při přiblížení se nepřátelských uskupení k přednímu okraji obrany mohou být letecké úderý vedeny podle rozhodnutí velitelů armád s využitím vyčleněného letového úsilí pro jednotlivé armády.

Při stanovení úkolů letectvu frontu k uskutečnění úderů na uskupení vojsk nepřítele na přístupech k obraně je zapotřebí, aby velitel frontu bral v úvahu, že k ničení a umlčení prostředků nepřátelské PVO bude nucen vyčlenit až do 30 % stíhacích bombardovacích letounů, útvarů raketového vojska, dělostřelectva a radioelektronického boje.

K vedení úderů na vzdálené cíle (objekty) spolehlivě bráněné prostředky PVO nepřítele bude, v rámci plnění úkolů palebného ničení nepřítele na vzdálených přístupech k obraně, nejvýhodnější používat operačně taktické rakety s konvenční náplní buď samostatně nebo v součinnosti s úderý letectva.

Při přiblížení uskupení vojsk nepřítele k přednímu okraji obrany na vzdálenost kolem 40 i méně km a zaujetí výchozích prostorů v hloubce budou úkoly palebného ničení nepřítele plnit i taktické rakety s konvenční náplní. Podle rozhodnutí velitele frontu jsou vedeny skupinové a jednotlivé úderý raketovým vojskem na prostředky jaderného napadení nepřítele, objekty protivzdušné obrany, místa velení, letouny na polních letištích, přístávací plochy pro vrtulníky a na další objekty mimo dosah hlavní části dělostřelectva.

Při pokračování nepřítele v dalším přesunu uskupení k naší obraně by měl velitel frontu usměrnit velitele armád na ničení jeho prvních sledů palbou dělostřeleckých skupin a úderý vojskového letectva v součinnosti s úderý útvarů frontového letectva, které budou vést úderý na druhé sledy těchto uskupení, prostředky jaderného napadení nepřítele a na další důležité objekty v hloubce jeho operační sestavy.

Analýza palebných možností frontu v obranné operaci potvrzuje, že řadou postupných úderů letectva, raketového vojska a palbami dělostřelectva je možné způsobit nepříteli ztráty ještě před tím, než zahájí útok, podstatně oslabit sílu jeho úderu, zdržet přechod do útoku některých uskupení a získat další čas na přípravu obrany. Výsledek palebných úderů do přechodu nepřítele k útoku se může kladně projevit na úspěchu následující obranné činnosti.

K dosažení vysoké efektivnosti je nutné, aby palebné úderý na nepřítele na přístupech k obraně neustále narůstaly, a to v období zakončování soustře-

dění jeho úderných uskupení ve výchozích prostorech a na čarách rozvíjení.

V obranné operaci za použití pouze konvenčních zbraní může být jako nejdůležitější a nejúčelnější způsob palebného ničení nepřítele, který se rozvíjí nebo se připravuje k útoku, s cílem oslabit jeho první úder, uskutečnění **palebné protipřipravy**. Tato činnost bude spočívat ve vedení neočekávaných, překvapivých mohutných úderů letectva a raket s konvenční municí, dělostřelectva (na hlavní uskupení nepřítele do jeho přechodu k útoku) se současným vedením palby z tanků, protitankových a dalších palebných prostředků na objekty (cíle) před předním okrajem obrany. K dosažení maximální efektivity je účelné, aby velitel frontu (armády) soustředil hlavní úsilí sil a prostředků, které se zúčastňují palebné protipřipravy, na ničení nejdůležitějších a věrohodně zjištěných objektů (cílů), především na prostředky jaderného napadení, dělostřelectvo, svazky prvního sledu (zvláště tankové a obrněné), letectvo na předstunutých letištích, místa velení a na radioelektronické objekty nepřítele.

Je zapotřebí si uvědomit, že **podmínky** pro uskutečnění palebné protipřipravy se oproti minulosti v soudobých operacích **značně změnily**.

Změny je nutné vidět především v tom, že:

— nepřítel může zaujímat výchozí prostor nejen v přímém dotyku s vojsky frontu (armády) v obraně, ale i v hloubce ve vzdálenosti 30 až 60 km a při přechodu do útoku bude postupně rozvíjet své svazky do předbojové a bojové sestavy (při vedení operace na počátku války může přejít do útoku i z posádek nebo z prostorů cvičení); jeho živá síla bude ukryta v obrněné technice, proto palba většiny dělostřelectva našich vojsk nebude vždy dostatečně účinná,

— mohou se vyskytnout těžkosti při vytváření uskupení dělostřelectva v určeném prostoru a ve stanovené době, spojené se zvětšením šířky a hloubky obranných pásem divizí a armád a s prodloužením os přesunu dělostřelectva (ze sousedních úseků a z hloubky obrany) pro účast v protipřipravě; odloučení dělostřelectva od svých svazků a útvarů na dobu 6 až 8 i více hodin nebude vždy možné připustit,

— soustředění značného množství dělostřelectva na poměrně úzkém úseku fronty může být spojeno s rizikem jeho vyřazení jadernými údery nepřítele; největší těžkosti při protipřipravě mohou vzniknout za podmínek, kdy soustředění potřebného množství dělostřelectva bude vyžadovat přeskupení ve velkém rozsahu z jiných směrů nebo když se nepodaří včas zjistit rozmístění nepřátelského dělostřelectva a dalších jeho palebných prostředků před předním okrajem obrany.

Nehledě na uvedené těžkosti i na další jako např.: dodržení opatření maskování, dosažení překvapení, značná spotřeba munice apod., je třeba palebnou protipřipravu vždy připravovat a za výhodných podmínek ji vykonat. V soudobé obraně nabývá palebná protipřiprava zvláště na významu, protože se může stát důležitým faktorem vybojování palebné převahy nad nepřítelem na hlavních směrech do zahájení nebo při zahájení útoku nepřítele. V tom i tkví její zvláštní úloha — projev aktivity obrany a způsobení porážky nepříteli, který se připravuje k útoku.

Bude-li předcházet palebné protipřipravě bojová činnost vojsk v zabezpečovacím pásmu, může být provedena v době, kdy se budou hlavní síly úderných uskupení nepřítele rozvíjet před předním okrajem hlavního pásma obrany

a budou připravovat jeho průlom. Jde zejména o první obrannou operaci na počátku války, zatímco v obranné operaci v průběhu války může být palebná protipříprava uskutečněna jak před zabezpečovacím pásmem, tak i před hlavním pásmem obrany. Ve všech případech však musí být zahájena s překvapením pro nepřítele.

Aby bylo dosaženo maximální efektivity, bude vhodné zahájit palebnou protipřípravu současným úderem všech vyčleněných palebných prostředků i letectva. Přitom je třeba maximálně rušit a ničit radioelektronické prostředky nepřítele s cílem narušit velení jeho vojskům, řízení zbraňových systémů, především letectva a dělostřelectva a umlčet jeho prostředky PVO v prostorech našich leteckých úderů.

Ovšem je nutné současně brát v úvahu, že forma palebné protipřípravy bude pokaždé závislá především na způsobu přechodu nepřítele do útoku.

V souladu s rozhodnutím velitele fronty (armády) uskutečnit palebnou protipřípravu musí štáb fronty (armády) přijmout opatření k zesílení průzkumu nepřítele v prostorech, stanovených k jejímu vykonání, zjistit rozmístění jeho svazků prvního sledu, dělostřelectva, letectva na předsunutých letištích, míst velení a bližších operačních záloh. Po vyhodnocení získaných zpráv je zapotřebí, aby štáb navrhl veliteli upřesnění plánu protipřípravy, vydal nařízení vojskům s upřesněním úkolů, stanovil dobu zahájení a způsob provedení protipřípravy, organizoval a kontroloval včasné soustředění všech sil a prostředků, vyčleněných pro protipřípravu a zabezpečil dosažení pohotovosti k jejímu uskutečnění.

V průběhu palebné protipřípravy velitel fronty (armády) s pomocí štábu upřesňuje a vyhodnocuje její výsledky, vydává doplňující úkoly k ničení nově zjištěných důležitých cílů a objektů a upřesňuje úkoly vojskům k odražení útoku nepřítele.

Propočty a zkušenosti štábů ze cvičení potvrzují, že palebnou protipřípravou nebude vždy možné dosáhnout rozhodujících výsledků — zmařit připravený útok silných úderných uskupení nepřítele. V jejím průběhu je však možné způsobit nepříteli značné ztráty, ovlivnit morální stav jeho vojsk, zmařit jeho palebnou přípravu, dezorganizovat velení, zdržet přechod do útoku a v některých případech i přinutit nepřítele změnit směr jeho úderu. Úspěšným vykonáním palebné protipřípravy je vždy možné dosáhnout značného oslabení úderného uskupení nepřítele a získat čas k dokonalejší přípravě vojsk na odražení jeho útoku.

V článku jsem uvedl některé zásady a způsoby, jež umožňují ničení nepřítele do jeho přechodu do útoku. Je nutné, aby velitel fronty (armády) používal takových způsobů činnosti, které povedou když ne ke zmaření útoku nepřítele, tak ke značnému oslabení jeho leteckých a hlavních úderných pozemních uskupení do jejich přechodu k útoku. Dosažení takového výsledku vytváří výhodné podmínky vojskům v obraně pro úspěšné odražení útoku nepřítele a může do určité míry napomoci k ovládnutí iniciativy.

V souladu s vojenskou doktrínou členských států Varšavské smlouvy je zapotřebí počítat s tím, že působení na nepřítele na dalekých přístupech k naší obraně v první obranné operaci nebude možné a když budeme chtít dosáhnout úspěchu při zmaření jeho útoku, bude to vyžadovat vysokou bojovou pohotovost všech sil a prostředků k uskutečnění účinného vstřícně odvetného úderu.